

ՆԱԴԻՆԵ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

ԵՊՀ ընդհանուր և համեմատական
լեզվաբանության ամբիոնի հայցորդ
ՀՏԴ 81

ՀԱՅԵՐԵՆՈՒՄ ԵՎ ԻՄՊԱՆԵՐԵՆՈՒՄ ՏԱՐԱԾԱԿԱՆ ԻՄԱՍՏՆԵՐԻ
ԱՐՏԱՀԱՅՏՄԱՆ ԶՈՒԳԱԴՐԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բանալի բառեր և արտահայտություններ. զուգադրական քննություն, հոլովական վերջավորություն, տարածական իմաստ, կապական կապակցություն, նախդիր, բարդ նախդիր, նախդրավոր դարձվածք:

Ключевые слова и выражения: сопоставительное изучение, падежное окончание, пространственное значение, предложное сочетание, предлог, сложный предлог, предложный оборот.

Key words and expressions: contrastive study, declensional endings, spatial meaning, prepositional combination, preposition, compound preposition, prepositional phrase.

*Հոլովը*¹ քերականական կարգ է՝ հատուկ գոյականին և մյուս առարկայանիշ բառերին: Այն թեքման երկու հիմնական դրսևորումներից (հոլովում, խոնարհում) մեկն է, որ պատմական իրողություն է, գոյություն է ունեցել լեզուների զարգացման նախորդ փուլերում, ժամանակի ընթացքում կրել է բազմաթիվ փոփոխություններ և տեղիք տվել բազմաթիվ տարակարծություններին: Քերականագետների մեծամասնության տարակարծություններն առաջին հերթին կապված են հոլովի ձևային և իմաստային հատկանիշների գնահատման, ապա՝ հոլովների քանակի վերջնական որոշման հետ:

Օբյեկտիվ-լեզվական և սուբյեկտիվ-լեզվաբանական պատճառներով աշխարհի լեզուներում գրանցվում է հոլովների տարբեր քանակ՝ սկսած

¹ «Հոլով» եզրույթն առաջինն օգտագործել է հին հույն փիլիսոփա Արիստոտելը: Այդ եզրույթը նշանակել է բառի ցանկացած ձևափոխություն՝ և՛ անվան հոլովաձև (Արիստոտելի մոտ հոլովների համար առանձին անվանումներ դեռևս չկային), և՛ բայի ժամանակաձև (բացի ներկայից), և՛ ածականներից կանոնավոր ձևով առաջացած մակբայական ձև (տե՛ս **Перельмутер И. А.** *Филологические школы эпохи эллинизма* // *История лингвистических учений. Древний мир.* Л.: Наука, 1980, էջ 174):

երկուսից (հին ֆրանսերեն, ժամանակակից անգլերեն, հինդի) մինչև քառասունվեց (թաթասարան)²:

Հայերենի հոլովական համակարգի և հոլովների վերաբերյալ միանշանակ մոտեցում չի ցուցաբերվել առ այսօր. հոլովի ձևային հատկանիշներին առաջնություն տվող լեզվաբանները **հինգ** հոլովի կողմնակիցներն են, մինչդեռ **յոթ** հոլով նախընտրողները կարևորում են հոլովի իմաստային կողմը, ճիշտ չեն համարում հնչյունական ձևի և քերականական նշանակության առանձնացումը: Միջին դիրք է գրավում **վեց** հոլովի տեսությունը³: Հոլովների վերջնական քանակի և լիարժեք սահմանման հարցն անմիջականորեն առնչվում է *հոլովական իմաստի* հարցին. այս հարցին անդրադառնալիս հայ լեզվաբաններից յուրաքանչյուրը հետևում է հոլովի ուսումնասիրության իր համար ընդունելի սկզբունքներին ու մոտեցումներին՝ անշուշտ, որոշակի տեսական հիմնավորումներով ու ըմբռնումներով: Տարածական իմաստներն առանձնացնելիս նախապատվություն ենք տվել *յոթ* հոլովի տեսությանը՝ այն համարելով բովանդակության պլանի առավելագույնս խոր ու բազմակողմանի ուսումնասիրության լավագույն տարբերակ, որ մեր առջև դրված խնդրի քննությունը դարձնում է ավելի մատչելի:

Հոլովների պակասը ծածկում կամ նրանց փոխարեն կիրառվում են *կապերը*: Կապերի իմաստային դասակարգման հիմքում նրանց իմաստային ամենաբնորոշ հատկանիշն է: Գործածվելով այս կամ այն հոլովաձևի հետ՝ կապերն արտահայտում են կախման զանազան հարաբերություններ: Կապերը, ինչպես և հոլովները, ցույց են տալիս

² Հ. Աճառյանն աշխարհի լեզուներում ճանաչված հոլովների թվի ընդհանուր գումարը հասցնում է *յոթանասունի*. տե՛ս **Աճառյան Հ.**, Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի, հ. 3, Եր., ԵՊՀ հրատ., 1957, էջ 327-335 (նշելով յոթանասուն թիվը՝ գիտնականը համարակալված ներկայացնում է միայն *քառասունութ*. թե մյուսներից ո՞ր հոլովների հավելումով է ստացվում այդ թիվը, մնում է անորոշ):

³ Մանրամասն տե՛ս **Սևակ Գ.**, Մերոնդների կոնվը քերականության բնագավառում («Կուլտ. ֆրոնտ» 1934, N 33), **Մարգարյան Ա.**, Հայոց լեզվի քերականություն, Ձևաբանություն, Եր., ԵՊՀ հրատ., 2004, էջ 113, **Առաքելյան Վ.**, Ժամանակակից հայերենի հոլովների և հոլովական կապակցությունների իմաստային առումները, Եր., Հայկական ՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1957, էջ 11-171, **Ղաթիբյան Ա.**, Հայոց լեզվի քերականության ավանդույթային հարցերի մասին, Եր., ՊԲՀ, 1967, էջ 92: **Աբելյան Մ.**, Հայոց լեզվի տեսություն, Երկեր, հ. 2, Եր., ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1974, էջ 340-399: **Ջահուկյան Գ.**, Ժամանակակից հայերենի հոլովման համակարգը, Եր., ԵՊՀ հրատ., 1967, էջ 58-81: **Աղայան Է.**, Ժամանակակից հայերենի հոլովումը և խոնարհումը, Եր., ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, էջ 217:

ստորադասական հարաբերություններ, որոշում բառի պաշտոնը⁴: Արտահայտելով մոտավորապես նույն հարաբերությունները՝ այս երկու միջոցները ցուցաբերում են երբեմն ընդամենը ոճական-նրբերանգային տարբերություն, որում էլ, ըստ Ս. Աբրահամյանի, թաքնված է կապերի գոյատևման գաղտնիքը⁵:

Ի տարբերություն հայերենի՝ իսպաներենն այսօր չունի հոլովական համակարգ, և համապատասխան իմաստների արտահայտումն իսպաներենում կատարվում է նախդիրներով, բարդ նախդրավոր կառույցներով և նախդրավոր դարձվածքներով⁶: Իսպաներենում նախդիրները չեն համարվում բառային իմաստից զուրկ միավորներ, և ընդունված չէ այն կարծիքը, որ նախդիրները պատկանում են զուտ քերականական ոլորտին. համարվում է, որ քերականական իմաստը նման կարգի բոլոր միավորների համար ընդհանրական բնույթ է կրում, մինչդեռ դրանք իրենց բառային իմաստներով տարբերվում են միմյանցից⁷:

Սույն հոդվածում կատարում ենք հայերենում և իսպաներենում տարածական իմաստների արտահայտման զուգադրական քննություն: Այս իմաստների ընտրությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ լեզուներում ներկայացվում են լայնորեն և ունեն բազմազան իմաստային երանգներ:

⁴ Տե՛ս **Մարգարյան Ա.**, նշվ. աշխ., էջ 545-555:

⁵ Տե՛ս **Աբրահամյան Ս.**, Ժամանակակից հայերենի չթեքվող խոսքի մասերը, Եր., ՀՍՄՀ ԳԱ հրատ., 1959, էջ 70:

⁶ Բարդ նախդրավոր կառույցների առանձնահատկությունն այն է, որ դրանցում յուրաքանչյուր միավոր գրեթե միշտ պահպանում է իմաստը, բայց լեզվում հանդիպում են որոշ կապակցություններ, որտեղ նախդիրներից մեկն էապես ավելորդ է, ինչպես՝ **está por ante mí = está ante mí «իմ առջևում է»**: Նախդրավոր դարձվածքներում բառը զրկվում է իր դասին պատկանող բառերի գործառնություններից, քերականական հատկանիշներից (մասամբ կամ ամբողջությամբ): Այստեղ կարևոր դերը պատկանում է պարզ նախդիրներին (a, de, en, con, por), որոնք կառույցը դարձնում են «փակ» և «կայուն», մեծ իմաստային ծանրաբեռնվածություն չեն կրում, բայց համարվում են նախդրավոր դարձվածքների ձևավորմանը նպաստող ձևույթներ, մեծացնում նախդրավոր դարձվածքներում եղած պարզ նախդիրների՝ այլ պարզ նախդիրներով փոխարինման հնարավորությունը, օրինակ՝ **de acuerdo a = de acuerdo con «համաձայն»** (տե՛ս **Bosque, I. y Demonte, V.** Gramática de la lengua Española. Madrid: Espasa, 1999, էջ 567-570):

⁷ Մանրամասն տե՛ս **El Real Academia Española y Asociación de Academia de la Lengua Española**. Nueva gramática básica de la lengua Española. Barcelona: Espasa, 2011, էջ 25-165: Տե՛ս նաև Definición de preposición – Qué es, Significado y Concepto.

<http://definicion.de/preposicion/#ixzz3Vsv33BIY>:

Վ. Ա. Պլունցյանը, որ հոլովների հարցը քննության է առնում իմաստային դերերի տարբերական դիրքերից, կարևոր տեղ է հատկացնում տարածական իմաստներին և առանձնացնում այդ իմաստների երեք կարևոր տարբերակներ, որոնք են՝

1. Շարժման մեկնարկային կետ (օր.՝ *տանից մարդ դուրս եկավ*),

2. Շարժման վերջնական կետ (օր.՝ *նամակը դրեց արկղում, մեր տուն հյուր եկավ*),

3. Հետագիծ (օր.՝ *զինվորն անցնում էր անտառով*)⁸:

Տարածական իմաստների քննությունն էական տեղ է զբաղեցնում նաև Բ. Ա. Մելչուկի աշխատություններում: Լեզվաբանը գտնում է, որ աշխարհի գրեթե բոլոր լեզուներն ունեն տարածական իմաստների արտահայտման խորքային կառույցներ, որոնք հնարավորություն են տալիս բացահայտելու լեզուների միջև անսպասելի նմանություններ ու տարբերություններ: Ըստ նրա՝ տարածական իմաստները ձևավորվում են դիրք և ուղղություն ցույց տվող իմաստների (դիրք ցույց տվող իմաստները, ըստ նրա, յոթն են, իսկ ուղղություն ցույց տվողները՝ հինգը) հիման վրա, որոնք համատեքստում կիրառվում են քառասուն հնարավոր տրամաբանական համակցություններով⁹:

Հայերենում տարածական իմաստներն արտահայտվում են բոլոր թեք հոլովներով կամ հոլովների և տարածական իմաստներ արտահայտող կապերի կապակցություններով: Հոլովներով արտահայտվում են հետևյալ իմաստները՝

1. Այն տեղի իմաստը, որտեղ գտնվում, լինում, առաջանում է մի առարկա:

1.1. Երկու առարկաների կապերը ցույց տալիս այս իմաստը հայերենում արտահայտվում է **սեռական** հոլովով¹⁰: Նախադասության մեջ այս հոլովաձևերը կատարում են *որոշիչի և հատկացուցիչի պաշտոններ*: Մ. Աբեղյանը նշում է, որ տեղի նշանակությամբ կիրառվում են ինչպես տեղ ցույց տվող բառերը, այնպես էլ մարդու և կենդանիների մարմնի մասեր ցույց տվող անուններ¹¹: Համապատասխան իմաստներն իսպաներենում կազմվում են **de** նախդիրով:

⁸ Տե՛ս Պլунгян В. А. Общая морфология. М.: Едиториал УРСС, 2003, էջ 180:

⁹ Տե՛ս Мельчук И. А. Модель «Смысл ⇔ Текст». М.: Наука, 1974, էջ 308-312.

¹⁰ Մանրամասն տե՛ս Աբեղյան Մ., նշվ. աշխ. էջ 347-349:

¹¹ Տե՛ս նույն տեղում, էջ 347:

• **Մարի** ծաղիկներն իրենց գեղեցկությամբ գրավել էին հազարավոր զբոսաշրջիկների ուշադրությունը: - *Las flores **de la montaña** habían atraído la atención de miles de turistas con su belleza.*

• **Ամբողջ օրը մեջքի գոտին** չհանեց: - *No se quitó **el cinturón de la correa** todo el día.*

Առարկայի և գործողության կապը ցույց տալիս բայական անդամի լրացումներում այս իմաստն արտահայտվում է **տրական** և **ներգոյական** հոլովներով: Տվյալ դեպքերում առարկան կապված է ոչ թե ուրիշ առարկայի, այլ գործողության հետ:

1.2. Եթե առարկան ընկալվում է որպես մակերևույթ, ապա տեղի իմաստն արտահայտվում է **տրական** հոլովով: Տարածական իմաստ ունեցող տրական հոլովաձևերը նախադասության մեջ մեծ մասամբ կատարում են *տեղի պարագայի պաշտոն*: Համարժեք կառույցներն իսպաներենում կազմվում են **en** և **sobre** նախդիրներով:

• **Տանը քնած էր, երբ դեպքը պատահեց**: - *Estaba durmiendo **en la casa** cuando ocurrió el incidente.*

Երբեմն որոշ տարածական իմաստ է արտահայտվում նաև հանգման անուղղակի խնդրով:

• **Հենվեց դռանը և սկսեց ծխել**: - *Se apoyó **en la puerta** y empezó a fumar.*

1.3. Եթե գործողության հետ կապված առարկան պատկերացվում է որպես ամբողջական ծավալ, ապա տեղի իմաստն արտահայտվում է **ներգոյական** հոլովով. նախադասության մեջ այդ հոլովաձևն ունենում է *տեղի պարագայի պաշտոն*: Այս իմաստի արտահայտությունն իսպաներենում կազմվում է **en** նախդիրով:

• **Այգում բազմաթիվ մրգատու ծառեր կան**: - *Hay muchos árboles frutales **en el jardín**.*

• **Միջերկրական ծովում շատ նավեր են խորտակվում**: - *Muchos barcos se hunden **en el mar Mediterráneo**.*

• **Պայմանագրում ամեն ինչ ասված է**: - *Todo se dice **en el acuerdo**.*

2. Այն տեղի իմաստը, դեպի ուր ուղղվում է առարկան: Հայերենում արտահայտվում է տեղանիշ գոյականի **հայցական** հոլովով, որը կապվում է շարժում արտահայտող բայերի հետ: Հայցական հոլովաձևը նախադասության մեջ կատարում է *տեղի պարագայի պաշտոն*: Իսպաներենում այս իմաստի արտահայտության համարժեք միջոցները **a**, **para** և **hacia** նախդիրներն են:

• **Մեկնեց Ամերիկա՝ սովորելու նպատակով**: - *Se fue **a (para, hacia)** América para estudiar.*

• Մտալ **տուն** և անմիջապես պառկեց **քնելու**: - Entró **a casa** y se acostó de inmediato.

3. Այն տեղի իմաստը, որտեղից սկիզբ է առնում գործողությունը կամ շարժումը, արտահայտվում է հիմնականում **բացառական** հոլովով և նախադասության մեջ կատարում տեղի պարագայի պաշտոն (տեղի իմաստի մեջ որոշակի չափով զգացվում է բացառական հոլովի ընհանուր՝ անջատման իմաստը): Իսպաներենում այս տարածական իմաստի արտահայտման հիմնական միջոցը **de** նախդիրն է:

• **Որսից դժգոհ վերադարձալ**: - Volvió **de la caza** descontento.

• **Կախվել էին ճյուղերից և ճոճվում էին**: - Habían colgado **de las ramas** y estaban meciendo.

4. Այն տեղի իմաստը, որի վրայով, միջով, եզրով, հարևանությամբ անցնում է մի առարկա: Հայերենում արտահայտվում է սովորաբար **գործիական հոլովով**՝ նախադասության մեջ կատարելով տեղի պարագայի պաշտոն (տեղի իմաստի մեջ որոշակի չափով զգացվում է գործիական հոլովի ընհանուր՝ միջոցի իմաստը): Երբեմն արտահայտվում է **բացառական** հոլովով՝ ցույց տալով, թե որտեղից է անցնում գործողը: Իսպաներենում համապատասխան իմաստներն արտահայտվում են **por** և **vía** նախդիրներով, ինչպես նաև **a través de, por vía de**, նախդրավոր դարձվածքներով կազմված կապակցություններով:

• **Միշտ աննկատ անցնում էր փողոցով**: - Siempre pasaba **por la calle** desapercibido.

• **Սարերով անցնող զորքը կանգ առա հանգստանալու**: - Las tropas pasando **por las montañas** se pararon para descansar.

• **Բաղդադից մեկնեցին Ֆրանկֆուրտով**: - Tomaron un vuelo **vía Frankfurt** desde Bagdad.

• **Դռնից աննկատ ներս մտալ**: - Entró **por (de) la puerta** desapercibido.

Հայերենում տարածական իմաստների ամբողջական պատկերը կազմվում է որոշակի հոլովով բառերի հետ կապերի կիրառությամբ:

Գ. Ջահուկյանը տարածական իմաստներ արտահայտող կապերն անվանում է տեղանիշ կապեր: Լեզվաբանը նշում է, որ այս կապերը ցույց են տալիս **դիրք, տարածական չափ և ուղղություն**: Հնարավոր է նաև, որ միևնույն տեղանիշ կապը արտահայտի նշվածներից երկուսը: Տարածության մեջ մեզ անհրաժեշտ է մի կետ, մի մարմին, որ տարածական կապերի արտահայտած գաղափարը տարածանիշ լինի, ուստի տարածական կապերը ցույց են տալիս **դիրք, տարածական չափ և ուղղություն**, բայց տարածության մեջ հարաբերականորեն ընտրված կետի

նկատմամբ¹²: Հիմք ընդունելով Գ. Ջահուկյանի հիշատակած կապերով արտահայտված տարածական իմաստների խմբերը՝ սույն հոդվածում տարածական կապերը ներկայացնում ենք հետևյալ խմբավորումով և տալիս իսպաներեն համաժեքները¹³:

1. **Տարածական չափ** են արտահայտում **առընթեր, կից, մոտ, մոտիկ, մերձ, հեռու, մինչև** և այլ կապեր:

- *Նրան գտան տանն առընթեր շինությունում* (սրբ. հոլով + կապ): - *Al él le encontraron en el edificio **adyacente a la casa***.

- *Բակին կից տնամերձ հողամաս կար* (սրբ. հոլով + կապ): - *Había un terreno **junto al (cabe, al lado de) patio***.

- *Զինվորները հավաքվեցին զորանոցին մերձ տարածքում* (սրբ. հոլով + կապ): - *Los soldados se reunieron en el territorio **cerca del cuartel***.

- *Սովորություն ուներ նստել պատուհանին մոտիկ* (սրբ. հոլով + կապ): - *Tenía costumbre sentarse **cerca de la ventana***.

- *Աշխատանքիս վայրը տանից հեռու չէ, վերջին խաչմերուկի մոտ* (սեռ. հոլով + կապ): - *El lugar de mi trabajo no está lejos de la casa, está **cerca del último cruce***.

- *Հարազատներից հեռու իրեն շատ միայնակ էր զգում* (բաց. հոլով + կապ): - *Se sentía muy aislado **lejos de los familiares***.

- *Հասանք մինչև սահման* (հայց. հոլով + կապ): - *Llegaremos **hasta la frontera***.

2. **Ուղղություն** են ցույց տալիս **դեպի, ի վար, ի վեր, ուղղությամբ** կապերը:

- *Տիեզերանավը կթռչի դեպի լուսին* (հայց. հոլով + կապ): - *La nave espacial volará **a (hacia, rumbo a) la luna***.

- *Բարձրանում էին լեռն ի վեր* (հայց. հոլով + կապ): - *Estaban nadando **por abajo del (por arriba de) corriente***.

¹² Տե՛ս Զահուկյան Գ., Ժամանակակից հայերենի տեսության հիմունքներ, Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ. 1974, էջ 435-436:

¹³ Մանրամասն տե՛ս Matte Bon, F. Gramática Comunicativa del español. España: Edelsa, 2005, էջ 288-291:

• **Հանցագործի ուղղությանը** կրակոցներ արձակվեցին (սեռ. հոլով + կապ): - *Se escucharon sonidos de disparo **hacia (a) el criminal.***

3. Դիրք են արտահայտում մեջ, միջև, վրա, տակ, վերև, ներքև, առջև, դիմաց, դուրս և այլ կապեր:

• **Հսկայական տան մեջ** միայնակ էր ապրում (սեռ. հոլով + կապ): - *El vivía solo **en una gran casa.***

• **Երկու տների միջև** փոքրիկ առու էր հոսում (սեռ. հոլով + կապ): - *Un pequeño arroyo corría **entre (tras) las dos casas.***

• **Չեմ սիրում, երբ հագուստով պառկում են անկողնու վրա** (սեռ. հոլով + կապ): - *No me gusta cuando están acostados **en (sobre, de sobre, encima de) la cama con ropa.***

• **Կատուն սովորություն ուներ մտնելու սեղանի տակ** (սեռ. հոլով + կապ): - *El gato tenía la costumbre de entrar **bajo (debajo de) la mesa.***

• **Կանգնում էր դռան առջև և սպասում էր երեխաներին** (սեռ. հոլով + կապ): - *Se paraba **antes de (frente a, delante de, por delante de) la puerta y esperaba a los niños.***

• **Նրա տունը գտնվում է քաղաքապետարանի դիմաց** (սեռ. հոլով + կապ): - *Su tienda está **contra (frente a) la casa del alcalde.***

• **Նստեց բոլորից ներքև (վերև)** (բաց. հոլով + կապ): - *Se sentó **por debajo de (por encima de, sobre) todos.***

• **Սովորաբար ծխում են գրասենյակից դուրս** (բաց. հոլով + կապ): - *En general fuman **fuera de (desde afuera de) la oficina.***

Վերը շարադրվածի ընդհանուր պատկերը ներկայացնում ենք աղյուսակներով:

Հայերենի հոլովաձևերով արտահայտվող տարածական խմաստները	Հայերենում սովյալ խմաստն արտահայտող հոլովը	Իսպաներեն համարժեքները
1. առարկայի գտնվելու, լինելու, առաջանալու տեղ	1.1. սեռական հոլով 1.2. տրական հոլով 1.3. Ներգոյական հոլով	1.1. de + գոյական 1.2. en (sobre) + գոյական 1.3. en + գոյական
2. ուղղություն	2. հայցական հոլով	2. a (para,

		hacia) + գոյական
3. գործողության սկզբնակետ	3. բացառական հոլով	3. de + գոյական
4. երկու առարկաների միջև շարժման տեղ	4. գործի ական հոլով	4. por (vía) + գոյական, a través de (por vía de) + գոյական,

Հայերենում կապական կապակցություններով արտահայտվող տարածական իմաստները	Հայերեն կապական կապակցությունների կադապարները	Իսպաներեն համարժեքները
տարածական չափ	1. սեռական հոլով + մոտ 2. տրական հոլով + առընթեր, կից, մերձ, մոտիկ 3. մինչև + հայցական հոլով 4. բաց առական հոլով + հեռու	1. cerca de + գոյական, 2. cabe (al lado de) + գոյական, adyacente a + գոյական, cerca de + գոյական, 3. hasta + գոյական, 4. lejos de + գոյական,
ուղղություն	1. սեռական հոլով + ուղղությամբ 2. դեպի + հայցական հոլով հայցական հոլով + ի վար, ի վեր	1. a (hacia) + գոյական, 2. rumbo a, hacia abajo, hacia arriba, por abajo de, por arriba de + գոյական,
դիրք	1. սեռական հոլով + մեջ,	1. en (sobre, de sobre,

	միջև, վրա, տակ, առջև, դիմաց 2. բացառական հոլով + վերև, ներքև, դուրս	encima de), entre (tras), bajo (debajo de), antes de (frente a, delante de, por delante de), contra (frente a) + գոյական, 2. por debajo de (por encima de, sobre), fuera de (desde afuera de), desde + գոյական,
--	---	--

Հայերենում և իսպաներենում տարածական իմաստների արտահայտման միջոցներում տեսնում ենք հետևյալ օրինաչափությունները: Հայերենում տարածական իմաստների արտահայտման գործում մեծ դեր են խաղում ինչպես հոլովական ձևերը, այնպես էլ կապերը: Տարածական իմաստներ արտահայտող կապերը կիրառվում են սեռական, տրական, հայցական և բացառական հոլովներով բառերի հետ: Հայերենի հոլովաձևերի և կապական կապակցությունների տարածական իմաստների համարժեք իմաստներն իսպաներենում արտահայտվում են նախդիրներով, բարդ նախդրավոր կառույցներով և նախդրավոր դարձվածքներով:

Ն. Մեյքոնյան

ՀԱՅԵՐԵՆՈՒՄ ԵՎ ԻՍՊԱՆԵՐԵՆՈՒՄ ՏԱՐԱԾԱԿԱՆ ԻՄԱՍՏՆԵՐԻ ԱՐՏԱՀԱՅՏՄԱՆ ԶՈՒԳԱԴՐԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ամփոփում

Սույն հոդվածը նվիրված է ժամանակակից հայերենում և իսպաներենում տարածական իմաստների արտահայտման միջոցների քննությանը: Հայերենում տարածական իմաստների արտահայտությունները ներկայացված են հոլովաձևերով և կապական կապակցություններով ձևավորված երկու ենթահամակարգով: Ներկայացված են այդ ենթահամակարգերի համարժեք իսպաներեն կառույցները՝ կազմված յնախդրավոր կապակցություններով: Այս քննությունը հնարավորություն է տալիս բացահայտելու և նկարագրելու զուգադրվող լեզուներում տարածական իմաստների արտահայտման ընդհանրությունները:

Н. Мелконян

**СОПОСТАВИТЕЛЬНОЕ ИЗУЧЕНИЕ ВЫРАЖЕНИЯ
ПРОСТРАНСТВЕННЫХ ЗНАЧЕНИЙ В АРМЯНСКОМ И ИСПАНСКОМ
ЯЗЫКАХ**

Резюме

Настоящая статья посвящена изучению средств выражения пространственных значений в современном армянском и испанском языках. Выражение пространственных значений в армянском языке представляем двумя подсистемами, которые образуют падежные формы и предложные сочетания. Одновременно представлены эквивалентные этим двум подсистемам испанские формы выражения пространственных значений, образованные предложными сочетаниями. Такое исследование дает возможность выявить и описать общие черты выражения пространственных значений в сопоставляемых языках.

N. Melkonyan

**CONTRASTIVE STUDY OF EXPRESSION OF SPATIAL MEANINGS IN
ARMENIAN AND SPANISH LANGUAGES**

Summary

Current article focuses on the investigation of the contrastive study of spatial meanings in modern Armenian and Spanish languages. The spatial meanings are expressed by two subsystems, formed by case forms and prepositional combinations in the Armenian language. Spanish equivalent expressions to those subsystems expressed by prepositional combinations are presented in the article at the same time. Such analysis gives an opportunity to identify and describe common expression features of spatial meanings in the languages compared here.